

«КІНЕЦЬ ГРИ» РОБЕРТА СТУРУА В КИЄВІ: РОЗМИСЛИ ПРО ЛЮДИНУ, СМЕРТЬ І НАДІЮ

Легендарний грузинський режисер відвідав Київ. Символічно, що 20 листопада в рамках I Міжнародного фестивалю імені Богдана Ступки, який був другом Стуруа, на сцені Національного драматичного театру імені Івана Франка режисер представив виставу «Кінець гри» С. Беккета (у письменника п'єса має назву «Ендшпіль»). Спектакль присвячено пам'яті композитора Гії Канчелі, багаторічного співавтора та друга Роберта Стуруа. У виставі грають актори грузинського Національного театру ім. Ш. Руставелі: Давид Уплісашвілі, Гога Барбакадзе, Леван Берікашвілі, Нана Пачуашвілі.

Виставу присвячено абсурду дійсності, майже теперішньої, коли ми, роз'єднані пандемійними кордонами, відчуваємо екзистенційну самотність. Подеколи вважається щось апокаліптичне й страхітливе.

Такі відчуття і у виставі Стуруа, яка, щоправда, завершується перемогою надії.

У світі розіграної на сцені дійсності ніколи не буде порядку, бо такий світ створений людьми, він для людей і водночас супроти людей. Персонажі вистави відчувають невидиму залежність одне від одного. Від першої

мізансцени на сцені щось смердить, наче стара хустка сина увібрала в себе запах старечого тіла. Персонажі живуть у льохах, які нагадують урни для тліну.

На сцені вистави, яка пропонує глядачам поглянути на життя однієї родини напередодні планетарного апокаліпсису, відчутна патологія стосунків. Це не лише соціальна чи родинна патологія в стосунках між чоловіком і дружиною, батьками й сином, а симфонія патологічної людини. Сліпота — ще один ключовий мотив, який втілює Р. Стуруа. Син не бачить світла, його очі білі, й водночас саме можливість бачити сонце забезпечує сталість світу; лад, який дає надію. Лише блазень-помічник здатний бачити сонце. Він ненавидить свого «господаря», але готовий йому коритися за кусень черствого хліба. Персонажі вистави прагнуть «їжі», тобто енергії для життєдіяльності, але вони не можуть отримати через обмеження тіла. Перед глядачем патологічний світ напередодні кінця, тобто смерті.

Персонажі вистави ладні налаштувати зброю одне на одного, що показано в одній з останніх мізансцен. Людина — вільна. Але свобода й порядок — речі несумісні. Звідси й абсурд, який художньо представляє Беккет, а разом і Стуруа. Його світ — це постійні емоційні гойдалки, перепади, афективні стани, бо свобода — це не-порядок, себто абсурд. Якщо екзистенціаліст А. Камю вважав, що лише розум може допомогти розкласти абсурд на цеглинки й упорядкувати дійсність, то Стуруа виводить на сцену людину такою, як вона є: слабкою, з потребою покладатися на когось. І от коли наслідки занадто великі — створення Всесвіту чи навіть планети, мешканців якої показує Стуруа, тоді й причина — Бог.

Роберт Стуруа майстерно передав трагікомічний життєтекст вистави С. Беккета, повернувши глядачів до розуміння того, що ідеального порядку в світі не може бути апріорі.

Дмитро Дроздовський

Фото Дмитра Федоренка